

Vastine valtuustoaloitteeseen Opintovierailujen ja leirikoulujen mahdollistamisesta sekä tukemisesta - Liike Nytin valtuustoryhmä ym.

Valtuusto 03.10.2022 § 86

Liike Nytin valtuustoryhmä ja 24 muuta valtuutettua jättivät aloitteen, jossa ehdotetaan, että sivistyksen virkamiehet laativat suunnitelman, jolla sekä rohkaistaan että mahdollistetaan Sipoon kouluja tarjoamaan ikimuistoisia elämyksiä opintovierailujen ja leirikoulujen muodossa.

Päätös

Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.

Suomenkielinen koulutusjaosto 25.04.2023 § 23

1257/12.05.04/2022

Valmistelija: Erityissuunnittelija Hanna Kindstedt
hanna.kindstedt(at)sipoo.fi, Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen
palvelupäällikkö Anne Salmela, anne.salmela(at)sipoo.fi

Liike Nytin valtuustoryhmä ja 24 muuta valtuutettua jättivät aloitteen, jossa ehdotetaan, että sivistyksen virkamiehet laativat suunnitelman, jolla sekä rohkaistaan että mahdollistetaan Sipoon kouluja tarjoamaan ikimuistoisia elämyksiä opintovierailujen ja leirikoulujen muodossa.

Aloitteen sisältö:

Aloitteessa ehdotetaan, että Sipoossa tarjotaan mahdollisuuksia kaikille oppilaille koulun ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen, esimerkiksi tarjoamalla taloudellista tukea apurahojen muodossa tai tarjoamalla tiloja. Aloitteessa pyydetään sivistyksen virkamiehiä laatimaan suunnitelman, jolla sekä rohkaistaan että mahdollistetaan Sipoon koulujen tarjoamaan ikimuistoisia elämyksiä ja opintovierailujen ja leirikoulujen muodossa.

Opintovierailujen, retkien ja leirikoulutoiminnan nykymuoto Sipoossa

Sipoossa koulut päättävät ja toteuttavat koulun ulkopuolisesta opetuksesta oman toimintakulttuurin mukaisesti. Lukuvuoden alkaessa lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan aiotut opintoretki- ja leirikoulusuunnitelmat poikkeuksina normaalista koulutyöstä, jotta toiminta voidaan lukea koulun toiminnaksi, jolloin koulujen vakuutusurva on voimassa. Koulun ulkopuolinen opetus voi olla kaikille oppilaille kuuluvaa, luokkakohtaista, ryhmäkohtaista, harkinnanvaraista ja vapaaehtoista, kunkin koulun omien suunnitelmien ja toimintakulttuurin mukaisesti. Koulun ulkopuolisen opetuksen periaatteista ja käytännöistä tiedotetaan huoltajia ja oppilaita ajoissa.

Opintokäynti tai retki on opetussuunnitelman mukainen toiminnallinen esim. museo-, teatteri-, konsertti-, luonto-, yritys- tai oppilaitosvierailu. Opintoretki on ajallisesti opintokäyntiä pitempi, mutta ei yön yli kestävä retki.

Leirikoululla tarkoitetaan koulun järjestämää toimintaa, jossa opetus, vapaa-ajan vietto, majoitus ja ruokailu järjestetään koulun ulkopuolella. Leirikoulu on vähintään yhden ja enintään neljän yön yli kestävä opintokokonaisuus kotimaassa. Leirikoulun palkkakustannuksista Sipoon kunta vastaa vain opettajan tehtäväkohtaisen palkan osalta. Mahdolliset yökoulut rinnastetaan leirikouluihin.

Rehtori ja opettajat vastaavat koulun ulkopuolella tapahtuvan toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta yhdessä mahdollisten yhteistyökumppaneiden ja huoltajien kanssa.

Sipoon kunta tarjoaa ja kustantaa vuosittain kaikkia kouluja tai joitakin vuosiluokkia koskevia yhteisesti päätettyjä retkiä ja kulttuuri- ja liikuntatapahtumia. Näiden lisäksi koulut ja luokat saavat itse päättää muista koulun ulkopuolella tapahtuvasta koulutyöstä. Koulun harkinnanvaraisia retkiä toteutetaan koulun käyttötalouden puitteissa. Osasta retkistä ei synny välttämättä mitään kustannuksia kouluille. Koulun ulkopuolisen opetuksen tehtävä on syventää ja täydentää opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja sisältöjä. Suunnittelussa otetaan myös huomioon lukuvuosisuunnitelmiin kirjatut painopistealueet.

Mahdollisuus käyttää HSL-busseja kouluretkille ilmaiseksi klo 9–15 välisenä aikana on ollut suosittua ja mahdollistanut entisestään retkien tekoa. Koululaisryhmien matkat ovat tänä vuonna vielä maksuttomia, mutta siirtyvät kuntien maksettavaksi vuonna 2024.

Keväällä 2023 tehdään Martinkylän koulun käyttöselvitys. Sipoon kunnan Koulutuspalveluilla ei ole yksinomaan riittävästi käyttötarvetta Martinkylän koululle, mutta jos käyttöselvityksessä todetaan, että Martinkylän koulu soveltuu opintoretkitoimintaan, niin kunta voisi antaa koulun lainattavaksi. Tällainen käyttötarvearvio on noin 1-5 päivää vuodessa. Kunta omistaa myös muita tiloja ja kiinteistöjä, joita se voi vuokrata tai antaa lainattavaksi retki- tai leirikoulupaikaksi kouluille ja näin ollen tukea koulujen mahdollisuuksia järjestää koulun ulkopuolella tapahtuvaa opetusta.

Koulun ulkopuolisen opetuksen ohjeet Sipoossa

Sipoossa on vuonna 2019 laadittu ohjeet, jossa annetaan käytännön vinkkejä ja ohjeita kouluille ja opettajille, kun he suunnittelevat koulun ulkopuolisen harkinnanvaraisen opetuksen, eli opintokäynnit, retket ja leirikoulut. Ohjeisiin on poimittu erilaisia käytänteitä, joita koulut voivat hyödyntää suunnittelutyössään. Ohjeiden tarkoitus on mahdollistaa ja myös rohkaistaa koulun ulkopuoliseen opetuksen järjestämiseen. Suunnitelmasta löytyy varainkeruun ohjeita kouluille ja huoltajille sekä linkkejä erilaisille hyödyllisille sivuille. Ohjeet on päivitetty ja parannettu keväällä 2023.

Koulujen osallistaminen vastinetta varten

Tätä vastinetta varten pyysimme kaikilta peruskoulujen rehtoreilta heidän nykyisiä käytänteitä sekä kokemuksia opintoretkistä ja leirikouluista. Saimme kahdelta alakoululta vastaukset, ja näissä molemmissa on tehty linjaus siitä, että viikon mittaisia leirikouluja ei enää järjestetä aktiivisesti. Sen sijaan opintoretket ja erilaiset kulttuuri- ja urheilutapahtumat ovat suosittuja kouluissa, koska ne hyödyttävät kaikkia oppilaita ja niitä voidaan järjestää koulupäivän aikana.

Syitä, miksi leirikoulujen aktiivisesta suunnittelusta on luovuttu joissakin kouluissa, on muun muassa, että opettajien ja huoltajien tulee sitoutua

suunnittelutyöhön, varojen hankkimiseen ja leirikoulun toteuttamiseen. Vastuu on opettajille ympärivuorokautista ja raskasta ja rahankeräys on vaikeutunut. Opettajat ovat olleet näissä kouluissa tyytyväisiä päätökseen eikä opettajilta, oppilailta tai huoltajilta ole esitetty pyyntöjä leirikoulusta niissä kouluissa, joissa leirikouluja ei enää järjestetä aktiivisesti.

Kyrkoby skolanin oppilaskuntaa osallistettiin tähän vastineeseen pyytämällä heidän näkemyksiään opintoretkien ja leirikoulujen järjestämistavoista. Oppilaskunta oli sitä mieltä, että leirikoulu kuudennella luokalla voisi olla mukavaa, mutta monen vuoden odottamisen aika voisi tuntua pitkältä. Lyhyitä opintoretkiä vuosittain pidettiin tärkeänä ja myös yökoulua ylemmillä alakoululuokilla, esimerkiksi metsäretken muodossa, olisi oppilaskunnan mielestä hauskaa toteuttaa.

Rahoitus ja varainhankinta

Koulujen lukuvuosisuunnitelman mukaisen retki- ja vierailutoiminnan järjestämisestä aiheutuneet kuljetus- ja pääsymaksukulut ovat osa kunnan opetustoimen kustannuksia. Kunnanpäättäjien päätösvallassa on osoittaa kouluille taloudellisten edellytystensä puitteissa resurssit retkiä, leirikouluja ja vierailuja varten.

Koulun tai luokkien harkinnanvaraisia opintokäyntejä ja -retkiä, leirikouluja sekä opetukseen liittyviä tapahtumia voidaan tukea oppilaiden ja huoltajien yhteisesti keräämillä varoilla. Varojen keruun tulee olla oppilaille ja huoltajille vapaaehtoista. Koulujen ja luokkien harkinnanvaraisten retkien ja vierailujen varainhankinta on aina kaikille osapuolille vapaaehtoista. Varainhankinta ei kuulu opettajan tai koulun tehtäviin.

Sipoon koulutoimen kulttuuri- ja liikuntakalenteri

Sipoossa on käytössä kulttuuri- ja liikuntakalenteri, jossa suunnitellaan ja järjestetään jokaiselle vuosiluokalle kulttuuri- tai liikuntaretki koulupäivän aikana. Tapahtumat ja toiminnot ovat toistuvia ja järjestetään vuosittain tai joka toinen vuosi. Nämä ovat kaikille kunnan oppilaille suunniteltuja tapahtumia koulusta riippumatta, joita Koulutuspalvelut ja kulttuuri- ja liikuntapalvelut kustantavat ja järjestävät yhteistyössä muiden osastojen ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Esimerkiksi tarjoamme lukuvuonna 2022–2023, 4. luokkalaisille Lilla Villanin teatteriesityksen, 5. luokkalaisille Pesulagallerian vierailu, 6. luokkalaisille Fantasia-aiheinen pakohuonepeli, 7. luokkalaisille konsertti ja 9. luokkalaisille museokäynti Helsingissä. Kulttuuri- ja liikuntakalenterin retket ja toiminnot järjestetään kaikille Sipoon kouluille yhdenvertaisesti eikä koulun sijainti, kokoluokka tai kieli ole esteenä. Kulttuuri- ja liikuntakalenterin opintoretket ovat hyvin suunniteltuja ja olemme saaneet ne hyvin toimeenpantu yhteistyössä kunnan kulttuuripalveluiden ja liikuntapalveluiden kanssa.

Yhteenveto

Koulun ulkopuolisen opetuksen järjestämisestä päättävät koulut. Vaihtoehtoja ovat opintokäynnit ja -retket, yökoulu ja leirikoulu. Toteutustapa kirjataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Koulun ulkopuolisen opetuksen ohjeet on laadittu 2019 ja päivitetty keväällä 2023. Ohjeiden tarkoitus on innostaa kouluja toteuttamaan opetusta vaihtelevasti, toiminnallisesti sekä oppilaiden toiveita ja tarpeita huomioiden.

Koulujen opetussuunnitelman ja vuotuisen lukuvuosisuunnitelman mukaisen retki- ja vierailutoiminnan järjestämisestä aiheutuneet kuljetus- ja pääsymaksukulut ovat osa kunnan opetustoimen kustannuksia. Opetuksen järjestäjän päätösvallassa on osoittaa kouluille taloudellisten edellytystensä puitteissa resurssit retkiä, leirikouluja ja vierailuja varten.

Kulttuuri- ja liikuntakalenteri on jalkautettua toimintaa kunnassamme, jonka parissa monet toimijat tekevät yhteistyötä ja tarjotaan mahdollisuuksia kaikille oppilaille koulun ulkopuolella tapahtuvaan monipuoliseen opetukseen. Tämän toiminnon jatkuvuus on kunnan taloudesta riippuvainen. Jotta mahdollistetaan tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen koulutuspolun kaikille Sipoon lapsille ja nuorille tätä toimintaa olisi hyvä jatkaa myös tulevaisuudessa.

Mahdollisuus käyttää HSL-busseja kouluretkille on ollut ilmaista klo 9–15 välisenä aikana ja on ollut suosittua ja mahdollistanut entisestään retkien tekoa. Koululaisryhmien matkat ovat tänä vuonna vielä maksuttomia, mutta siirtyvät kuntien maksettavaksi vuonna 2024.

Jos kunta kustantaa jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden leirikouluun yhden kerran perusopetuksen aikana, toimintaa tulee varata erillinen määräraha. Tämä voitaisiin toteuttaa siten, että määritellään vuosiluokka, jonka aikana toteutettavaa leirikoulua kunta tukisi esimerkiksi 300 €/lla/oppilas. Muiden vuosiluokkien aikaisia leirikouluja ei voitaisi tukea.

Esittelijä

Opetuspäällikkö Strandström Riikka

Ehdotus

Suomenkielinen koulutusjaosto päättää antaa seuraavan vastauksen sivistysvaliokunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle sekä valtuustolle.

Sipoossa on vuonna 2019 laadittu "Koulun ulkopuolisen opetuksen ohjeet Sipoossa", jossa annetaan käytännön ohjeita ja mahdollistetaan kouluja suunnittelemaan opintovierailuja ja leirikouluja Sipoon lapsille ja nuorille. Kulttuuri- ja liikuntakalenteri tarjoaa mahdollisuuksia kaikille oppilaille koulun ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen ja toiveena on, että tämä jatkuisi myös tulevaisuudessa. Koululaisryhmien ilmaiset HSL-matkat klo 9–15 ovat vuonna 2023 vielä maksuttomia, mutta siirtyvät kuntien maksettavaksi vuonna 2024. Kunnan alueella tehtäviin retkiin ja leirikouluille kunnassa on kunnan omistamia tiloja ja kiinteistöjä, joita kunta voi tarjota toiminnalle.

Talousarviota 2024 laatiessa tulee huomioida opintoretkien ja vierailujen vaatimat resurssit sekä HSL matkojen muuttuminen maksullisiksi. Jos halutaan mahdollistaa leirikoulujen laajamittainen toteutuminen, talousarviossa tulee varata erillinen määrärahoja varten. Leirikoulun mahdollistaminen esimerkiksi jokaiselle oppilaalle kerran perusopetuksen aikana kustantaa n. 90 000 € vuodessa.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan seuraavalla lisäyksellä:
Tuen tulee perustua suunnitelmaan ja se ei voi kattaa koko leirikohtaista maksua, vaan osallistaa, vahvistaa talousosaamista ja yrittäjyyskasvatusta ja tukea koko koululuokkaa saavuttamaan asetetun leirikoulutavoitteen. Ensisijaisesti tuetaan kouluja niin, että lähialueretket käyttäen HSL-liikennettä ovat edelleen mahdollisia järjestää.

Muutettu ehdotus

Suomenkielinen koulutusjaosto päättää antaa seuraavan vastauksen sivistysvaliokunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle sekä valtuustolle.

Sipoossa on vuonna 2019 laadittu "Koulun ulkopuolisen opetuksen ohjeet

Sipoossa”, jossa annetaan käytännön ohjeita ja mahdollistetaan kouluja suunnittelemaan opintovierailuja ja leirikouluja Sipoon lapsille ja nuorille. Kulttuuri- ja liikuntakalenteri tarjoaa mahdollisuuksia kaikille oppilaille koulun ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen ja toiveena on, että tämä jatkuisi myös tulevaisuudessa. Koululaisryhmien ilmaiset HSL-matkat klo 9–15 ovat vuonna 2023 vielä maksuttomia, mutta siirtyvät kuntien maksettavaksi vuonna 2024. Kunnan alueella tehtäviin retkiin ja leirikouluille kunnassa on kunnan omistamia tiloja ja kiinteistöjä, joita kunta voi tarjota toiminnalle.

Talousarviota 2024 laatiessa tulee huomioida opintoretkien ja vierailujen vaatimat resurssit sekä HSL matkojen muuttuminen maksullisiksi. Jos halutaan mahdollistaa leirikoulujen laajamittainen toteutuminen, talousarviossa tulee varata erillinen määrärahoja varten. Leirikoulun mahdollistaminen esimerkiksi jokaiselle oppilaalle kerran perusopetuksen aikana kustantaa n. 90 000 € vuodessa. Tuen tulee perustua suunnitelmaan ja se ei voi kattaa koko leirikohtaista maksua, vaan osallistaa, vahvistaa talousosaamista ja yrittäjyyskasvatusta ja tukea koko koululuokkaa saavuttamaan asetetun leirikoulutavoitteen. Ensisijaisesti tuetaan kouluja niin, että lähialueretket käyttäen HSL-liikennettä ovat edelleen mahdollisia järjestää.

Päätös

Suomenkielinen koulutusjaosto hyväksyi yksimielisesti esittelijän muutetun ehdotuksen.

Liitteet

Liite 1 - Aloite opintovierailujen ja leirikoulujen mahdollistamisesta sekä tukemisesta – Liike Nytin valtuustoryhmä ym.

Liite 2 - Koulun ulkopuolisen opetuksen ohjeet Sipoossa 26.4.2019_päivitetty 02/2023